

No 23.

Kalendarzyk tygodniowy.

Czwart. Św. Franciszka S.
Piąt. Św. Martyń P. M.
Sob. Św. Piotra Nol.
Niedz. Św. Ignacego B.
Poniedz. **Ocz. N. M. P.**
Wtorek Św. Błażeja B.M.
Środa: Św. Ausgara.

Wschód: g. 7 m. 46
Zachód: g. 4 m. 42
Dł. dnia: g. 8 m. 56

CENA PRENUMERATY:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 8 k. —
Półrocz. " 4 " —
Kwartal. " 2 " —
Miesięcz. " — " 67
Odnośnienie 10 k. m.
Egz. pojedynczy 5 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 10 kop. —
Półrocznie " 5 " —
Kwartalnie " 2 " 50
Miesięcznie " — " 85

Redakcja

w ŁODZI,
ul. Piotrkowska № III.
№ telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany.

Czwartek, dnia 16 (29) stycznia 1903 r.

Kantory: własny w Warszawie, Wspólna 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierzu u p. Ikierta.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane“ na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 1½ kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 kop.). Reklamy i Nekrologie po 15 kop. za wiersz petitowy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Łódzkie Towarzystwo Muzyczne.

We wtorek dnia 3 lutego o godz. 8 i pół wieczorem w Sali Koncertowej

VI (XXXII) KONCERT

Na dochód sekcji CHOPINA I MONIUSZKI

z udziałem pani Wąsowskiej Badowskiej (pianistki), Chórów mieszanych i Orkiestry Symfonicznej T-wa pod dyrekcją p. T. Joteyki.

Bilety są do nabycia w kancelarii Towarzystwa (Zawadzka 5).

RESTAURACJA

W. ŚWIDWIŃSKIEGO

Księży Młyn, Przędzalniana № 64,

Poleca wyborową kuchnię. Lokal odświeżony, oświetlenie wspaniałe, wentylacja ulepszona. Obstalunki na bale, uczyty weselne i towarzyskie w wielkiej Sali Balowej (z oddzielnym podjazdem) wykonywa się z największą starannością. Sala bezpłatnie. Ceny możliwie niskie, usługa szybka i rzetelna. Dwa bilardy.
167r-0-1

Pensja 4-klasowa żeńska

Zofii z Baderów LIBISZOWSKIEJ

ul. Piotrkowska № 28

zawiadamia, że zapis uczenie na drugie półroczcie odbywa się codziennie.

64-8-1

Sala Koncertowa.

ulica Dzielna № 18.

W niedzielę, 1 lutego

Artystyczna Maskarada

113-3-1

Gospodarz J. Texel.

Właściciele pralni łódzkich

niniejszem mają zaszczyt W. PP. najuprzejmiej zaprosić na

Wieczór tańczący

mający się odbyć w niedzielę dnia 1 lutego r. b. w sali Obywatelskiej w domu pod № 20 przy ul. Konstanyńowskiej. Wejście od osoby 50 kop.

Początek zabawy o godz. 7 wiecz. Podczas zabawy bufet będzie zaopatrzony w wszelkie zimne i gorące zakąski i napoje.

111-3-1

Z uszanowaniem Komitet zabawy.

Rozkład pociągów.

Kolej Fabryczno-Łódzka.

Odchodzą z Łodzi o godz. 12.31, 6.44*, 7.12*, 12.43, 3.05*, 6.02**, 7.28.

Przychodzą do Łodzi o godz. 3.09, 5.06, 9.32, 10.23**, 3.52, 4.58, 8.22*, 11.—**.

Uwagi. Godziny wydrukowane tłustym drukiem oznaczają czas od 6 wieczorem do 6 rano.

Pociągi, oznaczone *, nie mają bezpośredniej komunikacji z Warszawą; pociągi, oznaczone **, służą dla bezpośredniej komunikacji „Łódź — Warszawa“ bez przesiadania się w Koluszkach.

Kolej Warszawsko-Kaliska.

Odchodzą: do Kalisza o godz. 1.36, do Warszawy o godzinie 12.39.

Wystawa higieniczno-spożywcza.

DZIAŁ NAUKOWY.

III.

Dział badania produktów spożywczych został bardzo szeroko uwzględniony w sekcji naukowej naszej wystawy. Dla odróżnienia produktów zepsutych lub zafalszowanych zestawiono bardzo bogatą kolekcję produktów normalnych: Panie z d-rowską Serkowską na czele uczą tu stale, jak można w domu, bez wszelkich przyrządów, rozpoznać dobroć i gatunek materiałów spożywczych, a nawet różnych przedmiotów codziennego użytku. W tymże dziale spotykamy bardzo cenne zbiory magistra A. Bukowskiego (herbata, kawa, łyżki ołowiane etc.) i towarzystwa farmaceutycznego z Warszawy, które zgrupowało bogatą kolekcję grzybów jadalnych i trujących.

Laboratorium d-ra Serkowskiego zajęło dominujące miejsce w dziale naukowym, zarówno pod względem bogactwa przedstawionego materiału, jak i systematyczności w zgrupowaniu takowego. Prócz kolekcji mięsa, grzybów, pro-

duktów normalnych i zafalszowanych, składu pokarmów w postaci różnokolorowych rurek, przedstawiło trzy szafki ze zbiorami bakteryj. W pierwszej szafce widzimy bakterie szkodliwe dla człowieka i zwierząt: widzimy więc żywe hodowle gruźlicy, promienicy, dyfterji cieląt, zakażenia mięsem, kielbasą i wiele innych, oraz słyszymy od prelegentów, w jaki sposób człowiek może się zabezpieczyć od tych strasznych chorób. W drugiej szafce znajduje się zbiór drobnoustrojów, powodujących gnicie i psucie się buraków, kartofli, mleka, masła i t. p.: są także tu bakterie, które nadają masłu zjełczały smak, które powodują gnilny zapach lub różnokolorowe zabarwienie mleka; objaśniający zwracają uwagę, że nie należy używać mleka śluzowatego, gorzkiego, zabarwionego, równocześnie podając środki zwalczania tych i innych zarazków. Badając np. wpływ, wywierany na mleko przez różne gatunki bakteryj, znajdujące w mleczarni, przekonujemy się, że zmiany w mleku pod wpływem bakteryj mogą być różnorodnymi. Mleko niekiedy zsiada się, nie kwaśniejąc; nie raz gorzknieje lub nabiera nieprzyjemnego, zepsutego lub <mydlanego smaku>. Czasem mleko staje się lepkiem, zamiast kwaśnieć i zsiadać się normalnie. W takich razach możemy ciągnąć mleko w postaci długich nitki. W innych znowu wypadkach mleko staje się błękitnym, zabarwiając się w czasie kwasnienia w piękny kolor nieba, albo też czerwonem lub niekiedy złotem. Bakteriologia udowodniła związek tych zakażeń z różnymi gatunkami bakteryj, a źródłem tych zakażeń jest nieczystość!

W trzeciej szafce widzimy drobnoustroje, pożyteczne w domowym gospodarstwie i przemyśle nabiałowym, powodujące dojrzewanie sera, śmietany, nadające masłu przyjemny smak i aromat, lub też niezbędne przy fermentacji octu, piwa, wina, tytoniu, kielkowaniu roślin, uprawie ziemi. Są tu i takie, za pomocą których możemy tępić myszy i szczury.

Przy różnych powiększeniach pod mikroskopem w dziale d-ra Serkowskiego pokazują nam mleko normalne, oraz mleko z krwią i ropą, ser i mięso z pasorzytami, produkty normalne i zanieczyszczone. W tymże dziale pod ogólnym napisem <walka z alkoholem> są umiejętnie zgrupowane tablice i okazy z zakresu szkodliwości nadużywania gorących trunków: wykazują tu żywym słowem i czarno na białym, przedewszystkiem ludności robotczej, pochopej z różnych przyczyn do nadużywania rozpalających trunków, że alkoholiem jest nie tylko ten, który pije aż do utraty przytomności, lecz i każdy, kto stale, codziennie, przez czas dłuższy używa trunków, bo od wódki i piwa nie tylko <głowa się kiwa>, ale chwieje się cały ustrój społeczny, rozrywają się węzły rodzinne, wynika nędza, zwyrodnienie cielesne i umysłowe szeregu pokoleń: nadużycie popycha do występków, zapędza ludzi do więzienia. Dział alkoholizmu jest zestawiony tak umiejętnie, że byłoby błędem nie do darowania, gdyby pp. fabrykanci i przemysłowcy — w imię dobra ogólnego, w imię poczucia obywatelskiego — nie przystali tu zbiorowo swoich pracowników, gdyby nie skorzystali z tej pierwszej, a może

i ostatniej sposobności rzucenia zdrowych ziaren w podatną glebę. Wystawa trwać będzie jeszcze zaledwie kilka dni: sądzimy przeto, że w ciągu tych ostatnich dni zobaczymy na wystawie olbrzymie rzesze pracujących; tu znajdują oni strawę o wiele lepszą od tej, jaką im dać może «Das kleine Witzblatt», wystawiony w każdym niemal oknie księgarni łódzkich.

Bank Polski.

W dniu dzisiejszym upływa siedemdziesiąt pięć lat od daty założenia Banku Polskiego, który w rozwoju krajowego przemysłu odegrał naczelną rolę, jako inicjator wielu przedsięwzięć przemysłowych, dziś rozwiniętych potężnie. Dość wspomnieć górnictwo, które jedynie tylko dzięki Bankowi Polskiemu odżyło i doszło do stanu dzisiejszego rozwoju.

Jedno z największych dziś w kraju ognisk wielkiego przemysłu, z małej osady rozrosła w wielkie miasto Łódź Bankowi Polskiemu zawdzięcza swoje istnienie, on to bowiem przez udzielenie zasiłku pieniężnego pierwszym jej fabrykantom przyczynił się wiele do wzrostu ich fortun, a tem samem do wzrostu miasta, które niegdyś było wsią biskupów kujawskich, dopiero w r. 1820 zostało miastem fabrycznym.

Bank Polski ustanowiony został dekretem z dnia 29 stycznia 1828 r. w celu zaspokojenia długu publicznego, tudzież rozszerzenia handlu i przemysłu narodowego, przez dostarczanie ludności taniego i racjonalnego kredytu. Z fundusów, skarbowych przyznano mu uposażenie w wysokości 30 milionów złotych polskich, które w r. 1834-ym podwyższono do 42 milionów, a w r. 1841 do 8 milionów rubli.

Przez długi czas Bank Polski dążył wytrwale w kierunku podniesienia krajowego przemysłu i w tym celu z własnej inicjatywy i własnym kosztem urządzał zakłady przemysłowe i prowadził je na własne rezyko: Do takich należą: zakłady fabryczne na Solcu w Warszawie, fabryka wyrobów tkackich w Żyrardowie, warzelnia soli w Ciechocinku, zakłady górnicze pod Kielcami, w Białogonie, Suchedniowie, Rejowie, Silpi i t. p. zakłady górniczo-przemysłowe w Zagłębiu Dąbrowskiem i wiele innych.

Z rozwojem jednakże przemysłu i jego techniki przemysłowe zakłady bankowe nie mogły się rozwijać w należyłym kierunku, a tem samem nie dawały Bankowi tych zysków, bez których nie sposób zastosować przedsiębiorstwa do potrzeb chwili bieżącej. Powoli więc Bank Polski zaczął się wycofywać z operacji przemysłowych, poświęcając się natomiast wyłącznie sprawom finansowym.

Nie spuszczał jednakże z widoku jednego z najważniejszych swych zadań, popierania krajowego przemysłu, przez udzielanie pożyczek zakładom fabrycznym i innym przedsiębiorstwom przemysłowym, pożyczek na zaprowadzenie maszyn rolniczych, na zastaw papierów publicznych, na zastaw towarów, przechowywanych w składach bankowych.

Jedną zaś z ostatnich, najpoważniejszych operacji Banku Polskiego, było umorzenie listów likwidacyjnych za ziemię, które wskutek uwłaszczenia włościan przeszły na ich własność.

Oddziały Banku Polskiego istniały: w Łodzi, Włocławku, Lublinie, Kaliszu, Płocku i Często-

chowie, a do zakresu ich czynności należało przyjmowanie kapitałów na procent i na przekaz do Warszawy, oraz innych miast, gdzie się znajdowały kasy bankowe, skup weksli miejscowych i pożyczki na zastaw towarów i papierów publicznych.

Do r. 1870 Bank Polski był w naszym kraju jedyną rządową instytucją kredytową. Przestał zaś istnieć w r. 1886.

KALENDARZYK TERMINOWY.

Jutro.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dobrogniewa.
TEATR VICTORIA. „Matka,” dramat w 4 aktach Przybyszewskiego. Początek o godz. 8 wieczorem.

WYSTAWA higieniczno-spożywcza w fabryce Lorentza, Spacerowa nr. 10, otwarta od godziny 10 rano do 10 wieczorem.

CYRK DEVIGNE'GO przy ulicy Pańskiej i Zawadzkiej. Początek przedstawienia o g. 8 wieczorem.

—:—:—:—

ECHA Z WYSTAWY.

Ruch. Wczoraj zwiedziło wystawę osób 1,520.

Obrazy niknące. Wczoraj pomiędzy godzinami 6-ą a 8-ą dr. Serkowski pokazywał na ekranie w sali restauracyjnej stokroć powiększone chorobotwórcze drobnoustroje, przy czem udzielał odpowiednich objaśnień. Demonstracje te czynione będą codziennie aż do końca wystawy. O wielkim ich pożytku dla uświadomienia jaknajszerszych mas, jak dalece ściśle stosować się należy do przepisów higieny dla utrzymania zdrowia, rozwozić się nie ma potrzeby. Pozostaje nam tylko zachęcić publiczność łódzką, by jaknajliczniej korzystała ze sposobności, która nie przedko się jej nadarzy, zwłaszcza też, że jasny i treściwy wykład szanownego inicjatora wystawy, czyni te ilustrowane pogadanki niezmiernie ciekawymi i dostępnymi dla każdego umysłu.

Wyprzedaż. Dziś o godzinie 4-ej po cenach znacznie niższych od istotnej ich wartości, rozpoczyna się wyprzedaż przedmiotów wystawowych, które odarowały na rzecz Pogotowia ratunkowego następujące firmy: Andrzej Piaseczyński z Dobrej, Kwatt (Lewi), Karo, R. Weyrauch, Aurelia Siennicka, Szopska, K. Brun i syn, Helman, Koszer, Mieszkowski, Kostro, Groszkowski, Drużycki, Szaniawski, Komiec, Fogelbaum, Osuchowski, Gal, Przybysz, Starzyński i inni.

Nowy wystawca. Wczoraj przybyła na wystawę p. Olga Weynert z Łodzi (Księży Młyn)—wino z porzeczek, agrestu, ocet z jabłek, miód wiśniak, wino trójniak z agrestu, porzeczek czarnych i czerwonych.

Konkursy. Dziś o godzinie 5 po południu odbędzie się konkurs cukierniczy na torty deserowe, jutro na ciastka tacowe i babki drożdżowe.

Do konkursów tych, oprócz poprzednio wymienionych zapisali się jeszcze pp.: Stanisław Węglowski — subjekt cukierni Grützhaendlera w Łodzi, Bolesław Urbanowski i Józef Wężyk, subjecki cukierni Konrada w Łodzi.

Do konkursu piekarzów, zapowiedzianego na sobotę, oprócz wymienionych poprzednio, zapisał się jeszcze p. Władysław Kozłowski, czeladnik z piekarni Szaniawskiego, w Łodzi—chleb razowy i pyłowy.

Posiedzenie komitetu. Jutro o godzinie 8-ej i pół wieczorem w biurze prasy na wystawie odbędzie się posiedzenie komitetu, w celu zatwierdzenia orzeczeń sądu konkursowego, powołanego do rozpatrzenia reklamacyj wystawców, niezadowolonych z nagród pierwotnie im przyznanych, tudzież orzeczeń co do nowych wystawców, którzy zgłosili się już po ogłoszeniu nagród.

Nadmieniamy, że postanowienie komitetu będzie już ostatecznym i wszelkie następne reklamacje pozostawione zostaną bez skutku.

Robotnicy na wystawie. Bilety ulgowe dla robotników, wczoraj zakupiły następujące fabryki: Karola Szeiblera, Heinzla i Kunitzera, oraz Bidermana.

Tu czujemy się w obowiązku przypomnieć pp. fabrykantom i właścicielom zakładów prze-

mysłowych, o następujących po sobie dwóch dniach świątecznych, po których wystawa zostanie zamknięta w środę dnia 4 lutego nieodwołalnie.

*

Szan. Redaktorze!

Na wystawie higieniczno-spożywczej p. J. Ostrowski wystawił rolkowy papier do użytku klozetowego ze swoją firmą, zwracam uwagę, że papier ten pochodzi z mojej fabryki.

L. Krukowski.

KRONIKA.

Ogólna.

Nowa taryfa celna. „Praw. wiestnik“ ogłosił nową ogólną taryfę celną w handlu z Europą. Przyczyną ułożenia tej taryfy było zbliżanie się terminu możliwego ustania traktatów handlowych, zawartych z państwami zagranicznymi. Gdyby traktatów tych nie odnowiono, musiano by—zamiast taryfy konwencyonalnej—wprowadzić taryfę ogólną, już przestarzałą. Przyspieszając ustanowienie nowej taryfy przed czasem rewizji traktatów handlowych, ministerium skarbu postąpiło za przykładem państw zagranicznych. Jeżeli państwa, z którymi Rosji wypadnie rozpocząć rokowania, zdecydują się w swoich przyszłych ustępstwach odstąpić od nowych taryf ogólnych, zastosowanych do potrzeb teraźniejszych przemysłu krajowego, to i Rosya będzie musiała pomyśleć o takiej samej podstawie rokowań. Ministerium skarbu nie kierowało się pragnieniem podwyższenia ceł, ale jedynie chęcią obrony, aby zmusić strony umawiające się do ustępstw w czasie rokowań. Takie podwyższenie taryfy nikogo w błąd nie wprowadzi, a w razie zawarcia traktatów i zastosowania nadzwyczajnie podwyższonych taryf, podwyżka zaszkodzi przedewszystkiem państwu, które ją zaprowadziło.

Zmiany w taryfie rosyjskiej poczyniono bardzo przezornie; zastosowane są ściśle do zmienionych warunków naszego bytu ekonomicznego i współzawodnictwa międzynarodowego. Podwyżka nie dotyczy bardzo wielu pozycji taryfy. Uznano, że znaczna liczba stawek dostatecznie broni nasz przemysł. Inne zmiany w taryfie polegają na nowej klasyfikacji i specjalizacji towarów, celem określenia towarów, z osobna w taryfie nieprzewidzianych, oraz celem uniknięcia trudności, jakieby w praktyce mogły się okazać.

Terminu wejścia nowej taryfy w życie nie oznaczono. Ministrowi skarbu pozostawiono wyjednanie co do tego Najwyższego ukazu od d. 1 stycznia r. 1903. Każde państwo, zawierając traktaty z Rosją, może każdej chwili wyrazić życzenie ustania traktatu, poczem po upływie roku traci on swoją moc. Do tej pory tylko Bulgarya złożyła taką deklarację, skutkiem czego wprowadzenie części nowej taryfy, zastępującej obowiązującą taryfę konwencyonalną, nie może nastąpić przed upływem roku. Inne części mogą być wprowadzone nawet wcześniej.

Przy normalnym biegu spraw byłoby pożądane wprowadzenie nowej taryfy, kiedy zaczęłyby wchodzić w życie nowe traktaty. Ale nie można twierdzić, że nie będzie ona wprowadzona nawet wcześniej, w razie potrzeby powiększenia źródeł dochodu w skarbu państwa, oraz podtrzymanie jakiegokolwiek gałęzi przemysłu lub w razie zmiany warunków przywozu towarów rosyjskich do innych państw pod wpływem wiadomych rozporządzeń rządów tamtejszych.

Na tem kończy się komunikat.

Nową taryfę w głównych punktach podwyższono o 1 i pół do dwóch razy. Prócz tego wprowadzono dla granicy lądowej stawki o 20 proc. wyższe, niż na granicy morskiej. Nowa taryfa nie przewiduje cła od książek, drukowanych w języku polskim.

Wiza paszportów. Od austro-węgierskiego konsulatu w Warszawie otrzymaliśmy następujące zawiadomienie:

„C. i k. Konsulat Generalny w Warszawie zawiadamia niniejszem Szanowną Redakcję, iż z dniem dzisiejszym wizowanie paszportów rosyjskich dla wyjeżdżających do Austrii zostało zniesione.

Warszawa, d. 27 stycznia 1903 r.

C. i k. Wicekonsul i Gerent Spens.“

Handlujący otrzymają odpowiedni rabat.

KARNAWAŁ UPRZYJEMNI

sobie każdy nabywając

WACHLARZ MOTOROWY

oryginalny francuski wynalazek!

Wachlarz działa w rodzaju młynka za naciśnięciem guzika. **Elegancki prezent dla dam!** Oprawa imitacja szyldkretu lub słoniowej kości. Prospekty na żądanie. **Cena rubli 3.**

Dostać można we wszystkich sklepach galanteryjnych, optycznych, lub wprost u głównych reprezentantów: **Jan Sotzik i S-ka,** Warszawa, Plac św. Aleksandra № 12. Agencji wszędzie poszukiwani. 99-3-1

Pocztą wysyłamy za załiczeniem 50 k. markami

Zarząd Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej

niniejszem zawiadamia, wysyłających ładunki, że na st. Łódź dnia 11/24 lutego 1903 roku o g. 10 rano na zasadzie § 40 i 90 Ogólnej ustawy Ros. dróg żel. będą sprzedane z głośnej licytacji niewykupione przez odbiorców towary, przybyłe w miesiącach: czerwc, lipcu, sierpniu i wrześniu 1902 roku ze stacyi: S. Petersburg № 7380 książki drukowane, T-wo Oświaty; Białystok № 17901 przedza wełniana, Szapiro; Rudziszki № 4 koło lane, Hurwicz; Wilno № 44162 bakalje, Andzie; Psków № 2327 lalki, Hesse; Białystok № 23555, 23349 naczynia z blachy, Nochowicz; Białystok № 25314 towar wełniany, st. Miejska; Białystok № 21802 galgany, Kiśnik; Kuźnica № 210 i 211 towar skórzany, Nowiedzielski; Saratów miasto, № 6112 próbki, towarów lockiowych, Krysnieński; Stawropol № 1306 sprzęty domowe, Serdinkow-Kremer; Ekaterynodar № 1901 towar lockiowy, Szorszorów-Rozental; Moskwa miasto № 73598, 12469 towar lockiowy, Izrailowicz; Iwanowo № 26727 przetwory chemiczne, Maslennikow; Charków № 53621 wyroby fajansowe, Hofman; Marki № 1691 galgany, Litman; Warszawa W. № 81127, 80041 smar. do butów, Golszewski; Warszawa Nadw. № 81925 skóry, Zyskind; Warszawa № 80189 piecyki naftowe, Faingeblat; Warszawa № 80042 papier, Finkelkraut; Końsk № 8615 i 8462 piaskowy kamień, Prizes; Mińsk miasto № 9853 odpadki papierowe, Bernshtein; Orsza № 605 kafele, Totow; Warszawa W. № 24028 23770 maszyny do szycia, Błaszowski; Warszawa W. № 25508 lane żelazo, Klepfisz; Warszawa W. № 21001 herbata, Botkin; Warszawa W. № 21881 listwy do ram, Citto; Częstochowa № 425 ramy drewniane, Osipow-Brzozowski; Noworadomsk № 553 gięte meble, Br. Tonet; Będzin № 1072 esencya octowa, Czarnecki; Bałta № 617 wino bessarabskie, Fulczyński; Rożyszcze № 3300 obręcze drewniane, Szrenkel; Odesa № 2761 masa korkowa, Ais; Odesa tow. № 983 kwas winny, Halpern; Magdeburg № 4 sok buraczany, Sochting-Szultz; Oppeln № 1 galanterya, Simon-Feifer; Herbesthal № 914 wzroby skórzane, Spinbayer Reks; Równo № 4814 odpadki sukienne, Szapier; Batraki № 396 asfalt, Iwanow; Białystok № 14565 i 16295 przedza wełniana, Horowski; Białystok № 19275 przedza wełniana, Prowalski; Baku tow. № 5114 bawełna, Tow. Ros. Poznański; Kobryń № 760 ser. Zbar-Winer; Andżan St. Aziat № 3523/1073 bawełna, Szlosberg; Baku tow. № 5111 bawełna, T-wo Ross.-Poznański; Warszawa W. pös. № 64 trzcionki, Orgelbrand; Warszawa W. № 16399 wino winogronowe, Kann; Tomaszów pośp. № 23440 części maszyn, Ulrich; Częstochowa № 4310 krochmal, Koch; Kiszyniów № 11722 towar wełniany, Heller; Ufa № 2-8148 towar lockiowy, Łódzka pluszowa manufaktura; Krajburg № 1689 towar lockiowy, Szarutow.

W razie gdyby licytacja w dniu wyżej oznaczonym nie doszła do skutku to powtórna i ostateczna sprzedaż odbędzie się dnia 17 lutego (2 marca) r. b. o godzinie 10 rano. 1037-1-1

Syndyk tymczasowy masy upadłości łódzkiego kupca

Abrama Trojanowskiego

na zasadzie 502 art. kod. handl. wzywa wierzycieli rzeczoney masy, aby w terminie 40-dniowym stawili się osobiście lub przez pełnomocników do niżej podpisane-go syndyka i oświadczyli z jakiego tytułu i na jaką sumę są wierzycielami masy i aby dowody swych wierzitelności złożyli temuż syndykowi lub w kancelaryi II wydziału sądu okręgowego w Piotrkowie. Sprawdzenie wierzitelności w obecności sędziego komisarza odbywać się będzie po upływie wyżej oznaczone-go terminu w ciągu piętnastu dni, we wtorek o godzinie 2 popoł. w kancelaryi II wydziału sądu okręgowego w Piotrkowie 115-1-1

Syndyk tymczasowy

Władysław Sudra adw. przysięgły
Łódź, Dzielna № 28.

Pierwszorzędny z Warszawy KRAWIEC DAMSKI KATOLIK

robi okrycia damskie, fasony kształtne i wykończenie artystyczne
Spacerowa № 31. 59-2-1

Dobre i ładne kapelusze męskie
sprzedaje
A. Marszał.

Łódź, Piotrkowska 123.

Biuro prośb, Żytnickiego, Nowy-Rynek № 6.

Redaguje prośby do wszystkich władz, w kwestyi przesiedlenia, przyjęcia poddaństwa, przywilejów, o wydawanie paszportów, deklaracje o obrotach i dochodach handlowych, reklamacje do dróg żelaznych. (Sprawdza listy frachtowe bezpłatnie), kontrakty, tłumaczenie, przepisywanie dowodów i prywatną korespondencję. Biuro otwarte od godz. 8 rano do 10 wieczorem. 2114-r-9cs

Wielką sensację!!!

budzi wystawiona w dyoramie na ulicy **Piotrkowskiej 113,** nlebywała dotąd w Łodzi serya widoków

Z wyprawy Andreego

do bieguna północnego
Serya ta wystawiona będzie tylko do **soboty 31 stycznia,** niech więc każdy z okazji korzysta!!!
110-3-1

Mieszkanie.

Poszukujemy mieszkania na warsztat stolarski, złożonego z dużej o 3 oknach sali na parterze lub na 1 piętrze, lub 2-eh pokoi mniejszych. Przy warsztacie prócz tego poszukiwane są dwa duże pokoje, każdy conajmniej o 2 oknach. Oferty z ceną składać w gospodzie czeladników. Ul. Widzewska 71. 112-5-1

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe
Dr. S. LEWKOWICZ

Zachodnia № 33 (obok lombardu akcyjnego).
Dla panów od 8-11 r. i od 5-8 wiecz.
Dla dam od godz. 2 do 3 popołudniu.
W niedziele i święta od 9-12 i 5-7. 599-c-97

Dr. D. Helman

Choroby uszu, nosa, krtani i gardła.
Przyjmuje od 9-11 i 4-7.
Piotrkowska № 39.
858-c-61

Dr. A. Brandstein

Choroby dziecięce, wewnętrzne, **Akuszerya**
przyjmuje od 9-11 r. i 5-7 wiecz.
Łódź, Konstanyowska 7.
1069-c-37

Dr. O. Altenberger
Andrzeja 5

Choroby nosa, gardła i uszu.
Przyjmuje w domu od 9 do 11 rano i od 4 do 8 popołudniu, w święta przyjmuje tylko rano. 1165-c-27

Dr. Michał Maryan Poznański

b. ordynator Szpitala Homeopatycznego w Petersburgu.
Wschodnia 69
róg Dzielnej, drugie piętro.
Przyjmuje chorych codziennie od 11-1 i od 5-7 popołudniu. 1491-c-26

Dr. E. Mittelstaedt

Choroby wewnętrzne i nerwowe.
Piotrkowska 243
Przyjmuje od 8-9 1/2 r. i od 4-6 pop. 1112-c-55

Dr. Jan Pieniążek

przyjmuje w chorobach nosa, gardła i uszu.
10 i pół rano i od 5 do 7 wieczorem.
Srednia № 12.
425-d-18

Dr. Leon Silberstein

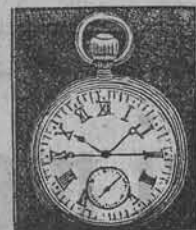
Leczy: **Choroby skórne i weneryczne**
Przyjmuje panów od 8-10, 1-2, 6-8 wieczorem. Panie od 5-6 po południu
Ewangelicka № 7.
W niedzielę i święta od 9-11 rano. 4-6 popołudniu. 9-1

Dr. Franciszek Łukasiewicz

Choroby wewnętrzne, dziecięce i akuszerya.
Ul. Staro-Zarzewska 36 róg Sosnowej.
71-10-2

Lecznica dla Chorych WENERYCZNYCH i SKÓRNYCH

Dr. B. MARGULIESA
al. Wólczańska № 39 róg Benedykta 10.
Porada 40 kop.
Przyjmuje od 12-2 pop. i od 4 1/2-8 wiecz. w niedz. i święta od 9-12 i od 4 1/2-6 1/2 w Łódzka dla chorych. 513-r-49

Zakład
Zegarmistrzowski
St. DRECKIEGO
Piotrkowska № 113

przyjmuje wszelkie roboty zegarmistrzowskie i jubilerskie, jako też konserwowania zegarów w fabrykach i domach prywatnych. Roboty sumienne i ceny umiarkowane. 1021-r-60

Nowy kurs tańców rozpoczynam w **niedzielę d. 1 lutego r. b.,** dla pań o godz. 8, dla panów o godz. 9 wiecz.
ulica Cegielniana № 56, parter.
Dyplom. naucz. tańców
Adolf Lipiński 1688-1-1

Ugłoszenia drobne.

Biuro nauczycielskie F. Arlet w Łodzi, przy ulicy Przejazd 8, poleca: nauczycielkę muzyki na godziny bez swego pośrednictwa. Cena umiarkowana. Oferty składać dla „D.” na ul. Południową № 5 m. 11. 102-3-1

Człowiek piszący ładnie po rosyjsku i po polsku, poszukuje miejsca woźnego portjera lub tp. Rekomendacje poważnych osób. Wiadomość w adm. „Rozwoju”. 158-5-2

Conversation française chez une dame instruite. Oferty „Lothin” d-44ws

Chtopiec władający obemi językami, z Czechiwej rodziny poszukiwany do interesu agenturwego. Własnoręcznie pisane oferty upraszam składać „Pod chtopiec” w adm. „Rozwoju”. 144-3-2

Dobra pianistka przyjmuje zamówienia na wieczory tańcujące. Piotrkowska 141 m. 27. 164-4-1

Porteplan do sprzedania w Łagiewnikach u organisty. 161-1-1

Francuski z dobrmi świadectwami, poszukują demi-place jak i lekcyj na godziny. Biuro Rościszewskiej, Piotrkowska 90. 149-2-2

Magiel do sprzedania. Ul. Konstanyowska 58. 153-3-2

Mieszkanie. Komitet łódzkiego stowarzyszenia szachistów, poszukuje w centrum miasta lokalu na klub, w cenie 500 rb. Oferty składać w adm. „Rozwoju” pod „Szachy”. 160-1-1

Niemleka konwersacyjna u młodej polki „studym” d-we 40

Obiady gospodarskie w domu prywatnym od 25 do 50 kop. Ul. Przejazd 8 m. 5. 155-3-2

Od lipca 1903 r. do wynajęcia lokal na sklep z mieszkanem na bocznej ulicy, lecz z inteligentnymi mieszkańcami, Piwnicy na składy zaraz. Łaskawe oferty z podaniem interesu składać w adm. „Rozwoju” pod „Interes”. 145-3-2

Poszukuje się kucharki gospodyni, może być w starszym wieku z dzieckiem. Wiadomość ul. Zakątna 45 m. 6. 159-3-2

Potrzebne zaraz zdolne prasowaczki. Piotrkowska 243 m. 9. 157-2-2

Przybliżała się wyżłica do polowania, msści białej. Do odebrania na ul. Długiej 45 m. 18. 156-2-2

Pralnia chemiczna. Średnia 20. K. Szczepański. 441-d-49

Sprzedam sklep i maszynę do rękawic Szek. Zakątna 43, wiadomość w sklepie. 163-2-1

Z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania interes papierowo-galanteryjny przy ul. Piotrkowskiej. Klientela wyrobiona, gotówka potrzebna około 2000 rb. Wiadomość ul. Piotrkowska 92 m. 50. 139-3-3psc

Zaginęła karta pobytu na imię Maryanny Grzeszczak, wydana z magistratu m. Łodzi. 141-3-3

Zaginęła karta pobytu na imię Ksenofonty Komorow, wydana z gminy Radogoszcz. 142-3-3

Zaginęła karta pobytu na imię Stanisława Gajewskiego, wydana z magistratu m. Łodzi. 140-3-3

Zaginął paszport na imię Bronistawy Borowińskiej, wydany z osady Dobra. 146-3-3

Zaginęła karta pobytu na imię Hal Zelaznej, wydana z magistratu m. Łodzi. 148-3-2

Zaginęła karta pobytu na imię Kasarzyzny Sokół, wydana z gminy Radogoszcz. 147-3-2

Zaginęła karta pobytu na imię Julii Fiałkowskiej, wydana w magistracie m. Łodzi. 150-3-2

Uprasza się o baczne zwrócenie uwagi na markę fabryczną.

Wielki medal złoty

WARSZAWA 1902 r.

Włocławska fabr. cykoryi

R. Bohne i S-ka

poleca swe cykorye, jak również karlsbadzką domieszkę do kawy, nagrodzona na wystawie higieniczno-spożywczej

wielkim medalem złotym.

Uprasza się o baczne zwrócenie uwagi na markę fabryczną.

Skład Warszawskiej fabryki octu Henryka Komicza
pod firmą

„MONOPOL“

w Łodzi, ul. Juliusza № 11.

Telefonu № 779.

zaopatrzony jest stale we wszystkie gatunki octu spirytusowego i winnego, odznaczającego się bardzo przyjemnym smakiem i aromatem. 230-52-49

Zarząd

„GRAND HOTELU“

niniejszem podaje do wiadomości Szanownej Publiczności, że

DUŻA SALA

w hotelu, nadająca się do koncertów balów, uczt, odczytów itp., została gustownie odnowiona. Bliższych informacji udziela kantor „Grand Hotelu“.

Cyrk A. Davignego.

Cyrk dobrze ogrzany.
W piątek 30 stycznia
1903 r.

Początek o godz. 8 wiecz. Popularne przedstawienie, składające się z 3 oddziałów, przy współudziale najlepszych sił trupy i baletu. Wejście dla dam bezpłatne. W skład programu wejdzie poraż ostatni historyczna pantomina w 3 aktach p. t. **Tamara**, (w akcie 3 taniec Lezginka). W sobotę 31 stycznia benefis: żokiejka p. **Leona** i kobiety-żonglera **Miss Dezy**.

W tych dniach rozpocznie się szereg walk atletycznych z udziałem najznakomitszych atletów na czele z niezwykłym Zbyskiem. W niedzielę 1 lutego dwa przedstawienia dzienne i wieczorowe.

Ważne

Dla panów ogrodników.

Życzący sobie nabywać rocznie nawóz, zechcą się zgłaszać do zarządu centralnego rzeźni w Łodzi.

91-3-2

Zarząd.

Czeladników krawieckich

na duże sztuki poszukuje

Emil Schmechel

Piotrkowska 58.

102-3-2

Złoty medal

na wystawie kucharskiej, otrzymało miano z Włocławca będące na składzie u

p. O. Tauchert

Mikołajewska 29 m. 25.

1361-d-9

Stowarzysz. wz. pom. Majstrów Fabrycznych w Łodzi.

Dnia 2 lutego 1903 r. odbędzie się w lokalu „Lutni“, ul. Piotrkowska 108, o godzinie 2 po poł., **Ogólne zebranie**

- Porządek obrad: 1) Zagajenie posiedzenia.
2) Wybór przewodniczącego.
3) Odczytanie sprawozdania za rok 1902.
4) Przedstawienie budżetu na r 1903
5) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
6) Wnioski Zarządu oraz członków.

78-3-3

Zarząd.

Do nabycia u wszystkich optyków.

Sensacyjny wynalazek Autowibrator!

Masaż wibracyjny przewyższa skutecznością elektryzowanie. Autowibrator masuje bez pomocy osoby postronnej. Polecany przez Dr. Ziegelrotha i Dr. Günthera przy bólach głowy, bezsenności, neuralgii twarzy, żołądka i serca, wadliwym trawieniu, reumatyzmie, dla pielęgnowania skóry. Usuwa zmarszczki, łupież, zapobiega wypadaniu włosów; Nieoceniony dla masażu krtani u osób zmuszonych

wysilać głos, jak to oficerów, nauczycieli, śpiewaków: zapobiega kurczowi pisarskiemu. Równie niezbędny dla każdego domu jak kąpiel. Sprzedaż w składach instrumentów chirurgicznych. Zastępstwo wyłącznie na Królestwo u **S. Stephana, Łódź**. Poszukuje się **agentów**. 53-10-0

„ARAGO“ St. Górskiego, znany ze swej skuteczności na wyniszczenie **Odcisków**
30 i 50 kop.

Sprzedaż w składach aptecznych i perfumeryach. 1710-30-9
Reprezentant na Łódź, **C. Bystrzowski, Piotrkowska 132.**

Obstalunki na

Wina jabłkowe

Endera, nagrodzone na wystawie higieniczno-spożywczej **złotym medalem** przyjmuje

Zofia Schneider

Piotrkowska 121.

96-4-2

JÓZEFA

Magazyn Sukien Damskich

fasony najnowsze, wykończenie staranne i elegancje. Przyjmuje także i roboty dziecinne. Ceny przytępne.

Piotrkowska 145.

101-12-2

Dla sprowadzających **towary pełnemi ładunkami** są do **wydzierżawienia** od każdego czasu

PLACE, RAMPY i składy

połączone linią **Drogi Żelaznej Fabryczno-Łódzkiej.**

Bliższa wiadomość w kantorze przy ulicy Widzewskiej № 64.

107-6-2

W majątku Ozorzya poczta Sompolno. Na przystępnych warunkach jest do wydzierżawienia

Ogród

ośmiomorgowy wraz z ziemią pod warzywa, doskonale uprawną. 85-4-3

Masło

kuchenne wyborowe sprzedaje funt 32 k. Mleczarnia Złotowska. Dzielna 30. Filie: Piotrkowska 84 i Średnia 30.

1725-10-9

Przyjmuję nadrabianie pończoch. Ul. Mikołajewska № 59, m. 56, II piętro. 1111-d-33

OGŁOSZENIE

ZARZĄD

Drogi żelaznej Fabryczno-Łódzkiej

niniejszem zawiadamia, wysyłających ładunki, że na stacji Łódź dnia 18 (31) stycznia 1903 roku o godzinie 10 rano na zasadzie § 84 ogólnej ustawy Ros. dróg żelaz. będzie sprzedany z głośnej licytacji, nie wykupiony przez odbiorcę towar, przybyły w miesiącu grudniu 1902 r. za frachtami:

St. Borsigvergh № 4328 węgiel kamienny, Zarz. kopal.-Aronzou. 3-2

Uwaga: W razie, gdyby licytacja w dniu wyżej oznaczonym, nie doszła do skutku, to powtórna ostateczna sprzedaż odbędzie się dnia 20 stycznia (2 lutego) 1903 r. o godzinie 10 r.

Sprzedaż na częściowe spłaty.

Podstawy pod choinki.

Łóżka dziecinne od 4 rb.

Kolebki, Wózki dla lalek.

Wózki dziecinne.

Wanny, Wanienki.

Umywalnie dla dorosłych.

Umywalki dla dzieci.

Garnitury do umywalni.

Kuchenki szwedzkie „Primus“.

Żelazka do prasowania Szwedzkie.

Piece wykładane glinką.

Piece naftowe, zasłony do pieców.

Garnitury do kawy.

Maszynki do kawy.

Naczynia kuchenne, gospodarcze.

Łóżka angielskie od 9 rb.

Materace wszelkich systemów.

POLECA

SKŁAD FABRYCZNY

Akc. Tow. Wł. Gostyński i S-ka

Piotrkowska 68.

Zarządzający J. R. Żdzarski.

Sprzedaż na częściowe spłaty.

36-104-101

Ktoby wiedział o miejscu zamieszkania

p. Fajwła Jakubowicza,

buchaltera, proszony jest o zakomunikowanie w kancelaryi parafii Wniebowzięcia N. Maryi Panny. 109 1-1

Sklep z pokojem

dużym do wynajęcia zaraz. Zawadzka № 22. 93-2-2